

PASIRUOŠIMAS PIRMAI KLASEI. Ką turi žinoti tėveliai?

Svarbiausia tėveliai turi tikėti, kad pirmokai, 7 metų vaikai, jau visiškai pasiruošę mokyklai. Didžioji dalis mokinių puikiai adaptuojasi pirmoje klasėje, sunkiau sekasi vaikams, turintiems emocinių ir elgesio sunkumų, kurie dažniausiai jau būna pasireiškę vaikui lankant ikimokyklinio ugdymo grupę. Visgi pradėję lankyti mokyklą vaikai išgyvena adaptacijos sunkumus, nes prie kiekvienos sudėtingos naujovės tiek vaikai, tiek suaugę pratinasi pamažu. Todėl savo pirmokėliams būkite jautrūs, kantrūs ir supratingi. Jei dėl vaiko adaptacijos jausitės neramiai, pasikonsultuokite su mokyklos specialistais.

Išskiriamos trys pagrindinės sritys, kuriose pasireiškia vaiko brandumas: socialinis emocinis brandumas, intelektinė branda ir pasirengimas tapti mokiniu. Iš šių sričių išskirsiu esminius dalykus, į kuriuos vertėtų atkreipti dėmesį.

Bendri svarbūs dalykai:

Išleisdami vaiką į mokyklą, patys jauskitės ramiai. Jei per stipriai nerimausite, savo neigiamus jausmus pasėsite ir vaikučių širdelėse. Tikėkite, kad mokykloje jūsų atžalai seksis geriausiai pagal jo gebėjimus.

Nuoširdžiai tikėkite vaiko sėkme. Tuomet jis jausis tvirtesnis, pajėgesnis, turės daugiau valios, jėgų ir užsispyrimo siekti tikslo. Pasidžiaukite visais pasiekimais, atkreipdami dėmesį į tai, ką jis padarė gerai.

Formuokite teigiamas nuostatas mokyklos ir mokytojų atžvilgiu. Apie mokyklą kalbėkite pozityviai ir realistiškai. Pabrėžkite teigiamus dalykus (įdomu mokytis, smagu draugauti ir pan.).

Drąsinkite vaiką. Tiek ruošiantis mokyklai, tik pradėjus, ją lankyti jokiais būdais nepeikite vaiko (kaip eisi į mokyklą, jei toks žioplukas, jei nemoki suskaičiuoti iki 100 ar pan.). Jei vaikas nerimauja, kad kažko nemoka, aiškinkite, kad į mokyklą jis eis mokytis, tad ten ir išmoks, ko nemoka.

Palaikykite vaiką. Jūsų vaikas turi tvirtai žinoti, kad susidūręs su problemomis, nesėkmėmis, jis visados sulauks jūsų pagalbos. („Žinok, kad ir kas atsitiktų, kad ir ko tau reikėtų – aš tau visada padėsiu“).

Skatinkite vaiko savarankiškumą. Tikėkite, jūsų vaikas gali daug. Jis tikrai gali apsitarnauti save, susitvarkyti savo aplinką, padėti Jums. Kai pradės lankyti mokyklą, turite išmokyti patį susidėti kuprinę, savarankiškai ruošti namų darbus (jūs turite padėti tiek, kiek būtina).

Mokykite mandagumo, kultūringo elgesio. Sveikintis, atsisveikinti su suaugusiaisiais ir draugais; padėkoti, mandagiai paprašyti; čiaudėti ar kosėti užsidengus burną; nepertraukinėti, kai kitas kalba ir t. t.

Ribokite laiką, praleidžiamą su išmaniosiomis technologijomis. Didelė dalis dienos laiko prie kompiuterio ypač neigiamai veikia vaiko emocinę sritį, žlugdo kūrybingumą, bukina asmenybę.

Mokyklinėse veiklose reikalingi dalykai:

Pratinkite vaiką išklaudyti kalbantį žmogų, tai padės išgirsti mokytojos aiškinimą, kaip atlikti užduotį.

Mokykite vaiką savo norus išreikšti žodžiais, nes mokykloje jums suprantami gestai, mimika ar kiti nežodiniai ženklai aplinkiniams gali būti nesuprantami.

Pratinkite vaiką netrukdyti dirbti tėveliams, broliukams ar sesutėms, nes klasėje jis mokysis ne vienas, o su bendraklasiais.

Mokykite vaiką prisistatyti, prašyti pagalbos, susidraugauti, tinkamai reikšti jausmus, ugdykite teigiamą savęs vertinimą, sugebėjimą pasakyti „ne“, spręsti konfliktus be smurto.

Mokykite vaiką kantrumo, nes dažnokai norai patenkinami ne iš karto.

Bendros veiklos metu pratinkite vaiką laikytis taisyklių, susitarimų, šio įgūdžio reikės atliekant grupinius darbus mokykloje.

Pratinkite vaiką pasipasakoti apie dienos įvykius, atliktą veiklą. Bet neįkyriai, jei vaikas tik grįžęs nenori kalbėtis, leiskite jam pabūti vienam.

Turėkite dienos režimą, pratinkite vaiką laiku eiti miegoti, anksti keltis. Kitaip dienos režimo pasikeitimas rudenį sukels papildomą stresą.

Ugdykite vaiko atsakomybę ir ištvermę. Vaikas turi suprasti, kad už mokymosi rezultatus bus atsakingas pats, bet tai darykite palaikydami, paskatindami, stenkitės vengti griežto spaudimo.

Pratinkite vaiką saugiai elgtis gatvėje, pažinti aplinką šalia namų, parodykite saugiausią ir artimiausią kelią į mokyklą. Leiskite vaikui vienam pabandyti nueiti ir sugrįžti iš mokyklos (jį stebėkite ir vėliau aptarkite, kaip jam sekėsi).

Sklandžiam mokymuisi reikalingi dalykai:

Vaiko tikrai nereikia mokyti specialiai, tam jis ir eis į mokyklą, tiesiog svarbius dalykus aiškinkitės kasdieninėje veikloje. Kuo daugiau tiesiog gyvenimui reikalingų dalykų vaikas supras ir žinos, tuo lengviau orientuosis mokyklinėse veiklose.

Prašykite atsakinėti pilnais ir prasmingais sakiniais, tai padės atsakinėjant žodžiu per pamoką ir rašant rašto darbus.

Skatinkite vaiko loginį mąstymą, pastebėti priežasties ir pasekmės ryšį, klausinėkite vaikų „kodėl?“, tegul jie atsako „todėl, kad...“.

Lyginkite daiktus pagal dydį, plotį, ilgį, svorį ir pan. (supažindinkite su sąvokomis „daugiau“, „mažiau“, „tiek pat“, „lygiai“, „aukštesnis“, „žemesnis“ ir pan.).

Mokykite vaiką orientuotis erdvėje (viršus, apačia, vidurys, kairė, dešinė, ir pan.). Jam bus lengviau orientuotis sąsiuvinyje ir vadovėlyje.

Mokykite pažinti laiko sąvokas (šiandien, vakar, rytoj, poryt, pirmadienis, antradienis, žiema, vasara ir pan.)

Skatinkite vaikus kurti pasakojimus, juos iliustruoti piešiniais arba sukurti logišką pasakojimą pagal piešinį/piešinių seriją.

Mokykite deklamuoti eilėraščius raiškiai, aiškiai ir neskubant. Įsidėmėti ir pasakyti skaičiuotes, greitakalbes.

Kelionių, išvykų metu **atkreipkite vaiko dėmesį į įvairius užrašus, kartu tarkite raides, skiemenis**, žodžius, analizuokite juos atskirais garsais.

Skaičiuokite buities daiktus, tai ką matote akiratyje daiktus (kiek vaikas mato puodelių, stalo įrankių, mašinų ir t.t.), klauskite kelintas daiktas yra eilėje ir pan.

Pratinkite vaiką kruopščiai atlikti ir užbaigti pradėtą darbą. Paskatinkite pabaigti pradėtą darbą, nes mokykloje užduotis reikia atlikti iki galo. Vis dėlto nepersistenkite spausdami, atlikdami sunkesnes užduotis, darykite pertraukėles. Ilgesnius darbus galima tęsti kelias dienas, svarbiausia, kad pabaigtų.

Skatinkite susitvarkyti savo darbo vietą, kai vaikas pabaigia darbą, juk pasibaigus vienai pamokai reikės greitai pasiruošti kitai.

Lavinkite smulkiąją motoriką. Leiskite vaikui karpyti, lipdyti, minkyti. Mokykite naudotis žirkliėmis, kirpti tvarkingai ir iškirpti įvairias geometrines figūras, paveikslėlius.

Leiskite vaikui pasidžiaugti naująją kuprine, rašymo priemonėmis bei kitais mokyklai skirtais daiktais. Tegul mokosi juos susidėti ir vėl išimti iš kuprinės.

Fiziologinį pasirengimą mokyklai įvertina gydytojas (vaiko fizinį išsivystymą, jo atitikimą biologiniam amžiui, sveikatos būklę) ir išduoda medicininę pažymą.

Vaiko prisitaikymas mokykloje priklauso ne tik nuo mokytojų, bet ir nuo tėvų. Tėveliai turi ne tik pozityviai pasakoti apie mokyklą, bet ir savo dėmesiu mokykliniam vaiko gyvenimui demonstruoti teigiamą pavyzdį. Tėveliai privalo bendradarbiauti su mokykla, bendrauti su vaiko mokytoja, aktyviai dalyvauti mokyklos gyvenime – susirinkimuose, renginiuose, kelionėse ir pan. Iškilus klausimams ar sunkumams būtina kreiptis į vaiko mokytoją, kartu su mokyklos specialistais ieškoti geriausių sprendimų vaiko sunkumams spręsti.

Jūsų meilė, pasitikėjimas ir reikalinga pagalba – geriausia atrama mokyklinukams.

Sėkmės

Psichologė Vizgaudienė